

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Datastrategie	TELEFOONNUMMER	+31634499914
DATUM	26-03-2024	E-MAILADRES	lieke.stroucken@provincie-utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-1268442937-180	DOMEIN/OPGAVE	BDV
VAN	Lieke Stroucken	TEAM	IEA
		PORTEFEUILLEHOUDER	Van Schie
BIJLAGE	Datastrategie		

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

Om onze rol van gebiedsregisseur en betrouwbare overheid professioneel uit te kunnen voeren, is een stevige informatie- en kennispositie noodzakelijk. Data vormen de grondstof voor deze informatiepositie. De datastrategie beschrijft de weg die de provincie Utrecht wil bewandelen naar een provincie die optimaal én verantwoord data inzet om de maatschappelijke opgaven waar we voor staan tot een goed einde te brengen. Het geeft een visie op de datagedreven provincie en beschrijft de uitgangspunten die de provincie gebruikt op het gebied van werken met data:

- A. We benutten data optimaal in ons werk en in de beleidscyclus;
- B. We werken vanuit een professionele data-organisatie;
- C. We gebruiken data op een transparante en ethisch verantwoorde manier;
- D. We werken hierin samen met onze bestuurlijke partners, kennisinstellingen, het bedrijfsleven en inwoners.

Inleiding:

Met de verdergaande digitalisering van onze samenleving komt steeds meer data beschikbaar: grotere hoeveelheden data, meer actuele data en meer nauwkeurige data. En dankzij de toenemende rekenkracht lijken de mogelijkheden om deze data in te zetten eindeloos.

Data helpen in het beleidsproces bij het nemen van feitelijk onderbouwde beslissingen, het doorrekenen van scenario's en het verantwoorden en monitoren van beleid. Data vormen ook de grondstof voor onze informatiepositie. Een stevige informatie- en kennispositie is essentieel om als gebiedsregisseur duurzame en slimme oplossingen te bieden voor de maatschappelijke opgaven.

Behalve kansen bestaan er ook risico's; o.a. op het gebied van profilering, data-lekken en de mogelijke perceptie van inwoners van de overheid als 'big brother' (bijvoorbeeld door het gebruik van sensoren). Als betrouwbare overheid is het nodig om een afweging te maken tussen wat technisch mogelijk is en wat we als overheid (ethisch) verantwoord vinden. De indicatoren, modellen en algoritmen die we in ons besluitvormingsproces gebruiken moeten we kunnen uitleggen en valideren.

In ons coalitieakkoord staan onze ambities op het gebied van digitalisering en datagedreven werken. Deze zijn onder andere gevoed vanuit een aantal onderzoeken¹. Deze onderzoeken hebben getoond dat er een duidelijke behoefte is op welke wijze de provincie de gehele beleidscyclus beter kan onderbouwen op de beschikbare data en informatie zodat de rol als speler in de digitale wereld kan worden verkregen en behouden. Tijdens de informatiesessie² van 1 november jl. bent u over de digitale transformatie en de datagedreven provincie inhoudelijk geïnformeerd.

Door het ontbreken van een datastrategie werd er niet effectief en efficiënt omgegaan met de beschikbare informatie wat leidde tot een verminderde kwaliteit van de opgestelde beleidsdocumenten en rapportages. Een datastrategie is een essentiële stap om richting te geven in de ontwikkeling naar een robuuste en betrouwbare informatiepositie voor de provincie. Deze datastrategie beschrijft het pad dat wij als provincie willen bewandelen op weg naar een provincie die data optimaal én verantwoord inzet voor een stevige informatie- en kennispositie. Deze informatiepositie is essentieel om de maatschappelijke opgaven waar we voor staan tot een goed einde te brengen en om onze rol als betrouwbare overheid te versterken. Met deze datastrategie leggen we concern breed, als één provincie, vast welke kaders we belangrijk vinden op weg naar optimaal en verantwoord datagebruik. En dat op een eenduidige wijze. Het gebruiken van data gebeurt namelijk niet alleen binnen de bedrijfsvoeringsprocessen, maar juist steeds meer binnen de maatschappelijke opgaven. En dit gebruik wordt alsnog impactvoller.

Tot slot, in deze digitale samenleving heeft de provincie een belangrijke rol op het gebied van besluitvorming maar ook in de keten van kennisdeling. We werken samen met onze partners in de gebieden en aan onze maatschappelijke opgaven. Hiervoor is het mede noodzakelijk om een datastrategie te hebben die aansluit bij onze partners en waarin we onze waarden op het gebied van datagebruik onderstrepen.

Met deze brief wordt u geïnformeerd over de visie op en uitgangspunten bij dataverzameling en -gebruik die we hebben geformuleerd in de datastrategie en de vervolgstappen in de implementatie van deze datastrategie.

Toelichting:

In de datastrategie leggen we als provincie vast welke uitgangspunten we hanteren om op een optimale en verantwoorde manier data te verzamelen en gebruiken. Met deze datastrategie erkent de provincie de waarde van data om oplossingen te vinden voor maatschappelijke opgaven en om het beleid van de provincie te monitoren en verantwoorden. Tegelijkertijd onderstreept de datastrategie het belang van ethische afwegingen en transparantie rondom datagebruik. De uitgangspunten in de datastrategie geven niet alleen richting aan onze eigen activiteiten. We dragen ze ook uit binnen onze samenwerkingsverbanden, convenanten en opdrachtverstrekkingen.

Onze visie op de provincie Utrecht als datagedreven organisatie hebben we als volgt omschreven:

De datagedreven provincie stelt publieke waarden centraal en werkt met data op een professionele, transparante en verantwoorde manier. We werken aan data-vakmanschap, een veilige en schaalbare data-infrastructuur en een flexibele, experimenterende en open werkwijze. We staan voor de betrouwbaarheid en beschikbaarheid van data. En we werken samen met een netwerk van partners.

Deze visie is ontleend aan de Werkagenda Waardengedreven Digitaliseren van de Rijksoverheid (Ministerie van Binnenlandse Zaken, Digitale Overheid). Bij het formuleren van de uitgangspunten in onze datastrategie hebben we gebruik gemaakt van de interbestuurlijke datastrategie (IBDS) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en datastrategieën van een aantal andere provincies en gemeenten, namelijk Noord-Holland, Groningen, Noord-Brabant, gemeente Utrecht en de VNG. Daarnaast hebben collega's van uiteenlopende beleidsvelden input gegeven om tot een datastrategie te komen die past bij onze organisatie.

---

¹ Zie [Statenbrief](#) d.d. 14-2-2023 over de onderzoeken Verkenning Provinciale Rol in de Digitale Ruimte (Hiemstra & De Vries) en Opschakelen in de Digitale Transformatie - Datagedreven Provincie 1-meting (GS-onderzoek Berenschot).

² <https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Vergaderingen/Informatiesessie/2023/1-november/15:00>

De vier uitgangspunten die centraal staan in de datastrategie zijn:

A. We benutten data optimaal in ons werk en in de beleidscyclus

Voor de informatievoorziening in de beleidscyclus gebruiken we data: we baseren onze beleidskeuzes op betrouwbare en gevalideerde data, monitoren en evalueren de voortgang en effecten op onze beleids- en organisatiedoelen, sturen waar nodig kort-cyclisch bij en doen dit waar mogelijk integraal en gebiedsgericht. We experimenteren met digitale innovaties, zoals digitale tweelingen en kunstmatige intelligentie. Hiermee versterken we onze informatie- en kennispositie;

B. We werken vanuit een professionele data-organisatie

Het werken met en hergebruiken van data (uitgangspunt A) moet zo eenvoudig mogelijk zijn en gestandaardiseerd waar nodig. We hebben een gemeenschappelijke feitenbasis en duidelijke kaders, processen, rollen en verantwoordelijkheden. We zorgen voor een grotere “data-volwassenheid” van onze beleidsafdelingen, concernopgaven en programma’s en voor meer integrale samenwerking en synergie (zoals opleidingsmogelijkheden) tussen collega’s. Hierdoor zijn we beter uitgerust voor de digitale transformatie;

C. We gebruiken data op een transparante en ethisch verantwoorde manier

We zetten data, modellen en digitale innovaties in met nadrukkelijke aandacht voor transparantie, ethiek, datakwaliteit en duurzaamheid. Hiermee bestendigen we onze rol als verantwoorde en betrouwbare overheid (“goed huisvaderschap”);

D. We werken hierin samen met onze bestuurlijke partners, kennisinstellingen, het bedrijfsleven en inwoners

We maken gebruik van kennis en expertise die zowel intern als extern aanwezig zijn in bestaande en nieuwe samenwerkingsverbanden. We bouwen aan strategische partnerschappen. Waar mogelijk doen we dit in een triple of quadruple helix³, dus samen met kennisinstellingen, bedrijfsleven, medeoverheden en inwoners. Op deze manier maken we zo goed mogelijk gebruik van elkaars expertise en vergroten we professionaliteit en draagvlak.

Bij deze uitgangspunten is een aantal doelen en globale acties geformuleerd. We benadrukken dat het werken met data in de beleidscyclus een andere vorm van werken voor ons allemaal (ambtelijk en politiek) met zich meebrengt. We transformeren geleidelijk van documentgedreven naar data-onderbouwd beleid. Deze transitie zit niet alleen in techniek, maar misschien nog wel meer in gedrag en expertises. Het vraagt van ons allemaal aanpassing en flexibiliteit. Het monitoren van onze beleidsdoelen, bijvoorbeeld, gaat niet om rode of groene cijfers in dashboards, maar om een goede duiding en interpretatie van de resultaten in de juiste context en in een complexe situatie waar verschillende factoren van invloed kunnen zijn op deze cijfers. Met andere woorden: data produceren voor onze opgaven geen kant-en-klare oplossingen en zorgen er ook niet voor dat de wereld maakbaar is. Ze kunnen er wél voor zorgen dat we beter in staat zijn om (kort-cyclisch) te leren, beter onderbouwde keuzes te maken en een goed geïnformeerd gesprek te voeren om tot besluitvorming te komen.

Financiële consequenties:

Op dit moment geen. Een deel van de implementatie van de datastrategie (met name uitgangspunt A) vindt plaats binnen de maatschappelijke cq beleidsopgaven en wordt gefinancierd vanuit de (bestaande) programmabudgetten. Voor een deel van de implementatie zijn extra financiële middelen nodig, met name binnen uitgangspunt B. Het inzicht in de extra financiële middelen komt voort uit de programmering en fasering van activiteiten vanuit een visie op onze digitalisering. Deze visie is een nadere uitwerking van de ambities uit het coalitieakkoord en is in lijn met de interprovinciale i-Visie. Hiermee kunnen we de impact van digitalisering op onze organisatie beter adresseren. De visie op onze digitalisering bieden wij u in het tweede halfjaar van 2024 aan. In deze visie zal ook aandacht zijn voor informatieveiligheid, privacy en (toekomstige) wet- en regelgeving op het gebied van digitalisering.

Vervolprocedure / voortgang:

Nu de datastrategie is vastgesteld, starten we een implementatietraject voor wat betreft de concernbrede faciliteiten en activiteiten. Voortgang hierop zal bij u gerapporteerd worden via de vaste P&C-cyclus. De voortgangsrapportage

---

³ Een triple of quadruple helix verwijst naar een model waarin minimaal één publieke organisatie (overheid), één kennisorganisatie (kennis- of onderwijsinstelling), één private onderneming (bedrijfsleven) en, in het geval van de quadruple helix, burgers samenwerken.

van de inzet van data binnen de maatschappelijke cq beleidsopgaven gebeurt vanuit deze opgaven zelf. Voor wat betreft de voortgang benadrukken we dat een datagedreven beleidscyclus niet alleen in technische infrastructuur of output zit, maar juist ook in een verandering van cultuur, expertises en manier van werken waar een lange adem voor nodig is.

De datastrategie stellen we vast voor de periode 2024-2026. Gezien de snelle ontwikkelingen in digitalisering en nieuwe wet- en regelgeving zal de strategie na drie jaar op hoofdlijnen worden herijkt. Nieuwe regelgeving, waaronder de Europese Digital Decade, kan zowel kansen bieden als meer richtlijnen introduceren. De strategie zal blijvend worden getoetst aan opkomende ontwikkelingen in wet- en regelgeving.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen